

Publieke gezondheidszorg vereist goede informatievoorziening

Een position paper

Versterking informatievoorziening, gegevensuitwisseling en ketensamenwerking

De huidige informatievoorziening, ondersteunend aan alle werkzaamheden van de GGD en de GHOR, is onder hoge druk tijdens de corona-epidemie verder uitgebouwd. Dit is een eerste stap in de versterking van de informatievoorziening, gegevensuitwisseling en ketensamenwerking, wat de uitvoering van de publieke gezondheid op een hoger niveau brengt. Het is echter niet toereikend voor de toekomst en voor een volgende crisis.

Kader 1: Wat is informatievoorziening?

Informatievoorziening is het geheel van mensen, middelen en maatregelen gericht op de informatiebehoefte van de organisatie. Dit kan operationele (1), managementinformatie (2) en verantwoordingsinformatie (3) zijn. Hieronder een aantal voorbeelden waar we in de vorige zin al naar verwezen:

1. Ik wil als verpleegkundige reizigerszorg een vaccinatieoverzicht van de client, zodat ik hem/haar de juiste vaccinatie kan geven.
2. Ik wil als coördinator opgeschaalde zorg weten wat de lege bedden capaciteit is van de omliggende ziekenhuizen, zodat ik bij een calamiteit weet waar gewonden kunnen worden opgenomen.
3. Ik wil als Directeur Publieke Gezondheid weten welke problematiek er in gemeente X speelt, zodat ik de wethouder of burgemeester kan adviseren.

Noodzaak versterking informatievoorziening

Waarom is het noodzakelijk dat de informatievoorziening wordt versterkt?

- **Gegevensuitwisseling: uniforme regionale en landelijke informatie**

GGD'en zijn regionaal individueel verantwoordelijk voor het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid van de inwoners van hun regio. Goed ingerichte informatievoorziening is hierbij noodzakelijk en hiervoor hebben GGD'en verschillende informatiesystemen en ICT-oplossingen ingezet voor dezelfde processen. Door de verschillende regionale informatiesystemen is uitwisselen, combineren en vergelijken van informatie tussen GGD'en vaak niet mogelijk en ontbreekt uniforme landelijke informatie (en daarmee landelijke monitoring en sturing).

- **De informatievoorziening moet voldoen aan maatstaven van deze tijd**

Investeringen in de informatievoorziening zijn uitgebleven, door het gebrek aan urgentie en bezuinigingen. Dit heeft geresulteerd in een verouderd informatievoorzieningslandschap dat niet voldoet aan de maatstaven van deze tijd en de huidige internationale standaarden. Niet vanuit het clientperspectief, niet vanuit het perspectief van security en privacy en ook niet vanuit de groeiende behoefte aan data. Laat staan een voorziening die eenvoudig op te schalen is, als de situatie daarom vraagt (bijvoorbeeld bij crises). Tot dusver zijn ontwikkelingen in informatievoorziening gericht geweest op het ondersteunen van interne werkprocessen van individuele GGD'en en GHOR-organisaties en minder op het bevorderen van innovatie en van samenwerking tussen GGD-en en GHOR-organisaties.

- **Actuele informatie voor het maken van (beleids)beslissingen en ketensamenwerking**

De afwezigheid van een effectieve en efficiënte informatievoorziening voor het dagelijks werk EN voor operatie in crisistijd, leidt tot op de dag van vandaag tot technische, organisatorische en

bestuurlijke uitdagingen. Medewerkers hebben niet altijd de beschikking over de benodigde informatie om hun werk goed te kunnen doen en bestuurders hebben nog een onvoldoende informatiepositie, omdat een voorspellend, actueel, consistent en samenhangend overzicht ontbreekt. Knelpunten in de informatievoorziening, inhoudelijk of technisch, kunnen leiden tot vertraging, onterechte beslissingen en verlies aan maatschappelijk vertrouwen. Daarnaast bemoeilijkt het de bovenregionale samenwerking tussen GGD'en en de samenwerking met ketenpartners (in de regio).

Kader 2: Eisen aan een toekomstbestendige informatievoorziening

De Vereniging GGD GHOR Nederland wil, in gezamenlijkheid komen tot een sterke regie op de informatievoorziening, waarbij een goede balans bestaat tussen collectiviteit en regionale autonomie. De huidige crisis maakt het collectief belang extra duidelijk. Als wij in Nederland de publieke gezondheid serieus nemen, dan dient er een toekomstbestendige informatievoorziening te komen die voldoet aan de onderstaande eisen:

1. Het ICT-landschap is aantoonbaar betrouwbaar, robuust en veilig.
2. Gegevensuitwisseling is digitaal, geautomatiseerd en gestandaardiseerd.
3. Processen met een grensoverschrijdend of landelijk karakter zijn uniform en lokaal uitbreidbaar (denk hierbij bijvoorbeeld aan processen rondom infectieziektebestrijding, dijkdoorbraken en milieukundige incidenten.)
4. Gegevenskwaliteit wordt continu en geautomatiseerd bewaakt.
5. Het ICT-landschap maakt digitale dienstverlening aan burgers mogelijk (denk bijvoorbeeld aan het ontsluiten van GGD gegevens naar de persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO) zodat de burger zelf toegang heeft tot zijn of haar eigen GGD gegevens, gezondheidsapps en ondersteuning voor "zelf-BCO", waar burgers het BCO-proces helpen door zelf informatie te verzamelen).
6. Applicaties zijn gericht op het ondersteunen van werkprocessen in samenwerking met externe partijen (applicaties moeten gebruikers actief helpen bij het uitvoeren van hun taken en bij het verminderen van administratieve lasten).
7. Relaties met leveranciers zijn op de juiste plek belegd en risicogestuurd. (Eventuele afhankelijkheden van leveranciers zijn expliciet benoemd en niet strijdig met de andere principes.)
8. De organisatie en ICT van GGD GHOR Nederland, GGD'en en GHOR-bureaus zijn voorbereid op opschalen en afschalen. (Het ICT-landschap is geschikt voor de reguliere situatie en crisissituaties.)

Wat is er nodig voor een versterking van de informatievoorziening?

Hieronder staat beschreven wat er nodig is om tot een versterking van de informatievoorziening te komen. Hierin is er een indeling gemaakt in wat er nodig is vanuit Rijksoverheid en wat hiermee opgepakt kan worden door GGD GHOR Nederland, GGD'en en GHOR-bureaus.

Vanuit Rijksoverheid:

Wil Nederland een goede publieke gezondheid, dan is een jaarlijkse investering van 100 miljoen euro noodzakelijk. Gezien het landelijke belang is deze investering een Rijksverantwoordelijkheid die niet bekostigd kan worden vanuit de afzonderlijke gemeenten.

Vanuit de GGD'en en de GHOR-bureaus:

De informatievoorziening van GGD'en en GHOR-organisaties moet in samenhang verbeterd worden zodat de Publieke Gezondheid voldoet aan de eisen, zoals in kader 2 aangegeven. Ook de sector zelf zal een aantal zaken moeten regelen. Dit doen wij door het:

- Beleggen van de regiefunctie voor alles wat als Vereniging opgepakt moet worden, met een duidelijke governance en een goede afbakening per onderwerp wat regionaal geregeld moet worden.

-
- Faciliteren van intensievere samenwerking en kennisdeling tussen GGD'en op het gebied van informatievoorziening, inclusief de acquisitie van ICT-middelen.
 - Duidelijkheid over het eigenaarschap van gegevens.
 - Afspraken over de inrichting van het ICT-landschap en werken onder afgestemde architectuur.
 - Regie op de gegevensuitwisseling tussen GGD'en en ketenpartners.
 - Stimuleren van innovatie op het gebied van eHealth, digitale zorgtoepassingen.
 - Beslissingsondersteuning en digitale ondersteuning van burgers (PGO en ehealth toepassingen).

Wat levert deze aanpak Nederland op?

Het verbeteren van de digitale informatievoorziening, volgens de hierboven beschreven contouren, stelt de Vereniging GGD GHOR Nederland en de ketenpartners in de Publieke Gezondheid in staat om **efficiënt en effectief hun publieke gezondheidstaken uit te voeren**. Niet alleen lokaal, maar ook in regionale en landelijke samenwerking. De coronacrisis heeft laten zien wat het betekent als dit niet geheel op orde is. Het gezamenlijk en landelijk oppakken van overkoepelende thema's - zoals gegevensuitwisseling en privacybescherming - vermindert risico's.

Betrouwbare, actuele, complete en toegankelijke informatie maakt het mogelijk om consistente overzichten en dashboards samen te stellen op regionaal en landelijk niveau; dit ondersteunt **betrouwbare verantwoording, sturing en besluitvorming**.

Betere informatievoorziening zorgt voor lagere administratieve lasten, de GGD-arts of -verpleegkundige heeft **meer tijd voor de uitvoering van de publieke gezondheidstaken wat de kwaliteit van de gezondheidsbevordering en preventie ten goede komt**. Daarnaast kan de professional op grond van goede data het beleidsadvies onderbouwen zodat er **betere besluiten** kunnen worden genomen.

Daarnaast maakt die informatievoorziening een brede **digitale dienstverlening aan burgers** mogelijk; dat biedt mogelijkheden voor bijvoorbeeld zelftriage, zelfmanagement en andere preventieve maatregelen: de omslag van zorg naar preventie.

Het faciliteren van een toekomstbestendige en robuuste informatievoorziening voor de leden van de vereniging, stelt **GGD GHOR Nederland beter in staat om op treden als betrouwbare partner** voor alle belanghebbenden en burgers zowel voor de dagdagelijkse alsook voor de opgeschaalde (crisis)situatie.

Zwarte Woud 2
3524 SJ Utrecht
ggdghor.nl

